

Dokument zasedanja

B9-0165/2023

8.3.2023

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavi podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko

v skladu s členom 132(2) Poslovnika

o dodatnem zatiranju Belorusov, zlasti primerih Andrzeja Poczobuta in Alesa Bjaljackega
(2023/2573(RSP))

Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Karin Karlsbro, Ramona Strugariu, Róza Thun und Hohenstein, Hilde Vautmans
v imenu skupine Renew

B9-0165/2023

**Resolucija Evropskega parlamenta o dodatnem zatiranju Belorusov, zlasti primerih
Andrzejja Poczobuta in Alesa Bjaljackega
(2023/2573(RSP))**

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Belorusiji,
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju ter vseh drugih konvencij o človekovih pravicah, katerih podpisnica je Belorusija,
 - ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 21. in 22. oktobra 2021,
 - ob upoštevanju izjav podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Josepa Borella z dne 25. marca 2021 o napadanju Zveze Poljakov v Belorusiji, z dne 17. januarja 2023 o sodnih postopkih proti opozicijskim voditeljem in novinarjem ter z dne 3. marca 2023 o obsodbi Alesa Bjaljackega in drugih zagovornikov človekovih pravic,
 - ob upoštevanju izjave uradnega govornika Evropske službe za zunanje delovanje z dne 7. oktobra 2022 o sodbi zoper neodvisne predstavnike medijev,
 - ob upoštevanju poročil posebne poročevalke OZN o razmerah na področju človekovih pravic v Belorusiji Anaïs Marin z dne 4. maja 2021 in 20. julija 2022 za Svet OZN za človekove pravice in tudi poziva strokovnjakov OZN z dne 10. oktobra 2022 k takojšnji izpustitvi Nobelovega nagrajenca Alesa Bjaljackega in drugih zagovornikov pravic, ki so zaprti v Belorusiji,
 - ob upoštevanju izjav predstavnice OVSE za svobodo medijev Terese Ribeiro z dne 15. septembra 2022 o nadaljnjem zapiranju novinarjev v Belorusiji in z dne 7. oktobra 2022 o nadaljnjem preganjanju beloruskih medijskih delavcev,
 - ob upoštevanju pripombe uradne govornice OZN za človekove pravice Ravine Shamdasani z dne 3. marca 2023 o obsodbi zagovornikov človekovih pravic v Belorusiji,
 - ob upoštevanju izjave zunanjih ministrov skupine G7 o Belorusiji z dne 4. novembra 2022,
 - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
- A. ker beloruski režim še naprej zatira prebivalce Belorusije, pri čemer so predstavniki civilne družbe, zagovorniki človekovih pravic, novinarji, opozicijski aktivisti in številni drugi preganjani iz političnih razlogov; ker kazenski pregon ostaja ena najhujših oblik zatiranja in je še naprej zelo razširjen;

- B. ker je marca 2023 na seznamu beloruskih političnih zapornikov, ki ga vodi center za človekove pravice Vjasna, več kot 1.450 ljudi, vključno z Alesom Bjaljackim, prejemnikom nagrade Saharova in Nobelove nagrade;
- C. ker je bil Ales Bjaljacki, ugleden zagovornik človekovih pravic in ustanovitelj centra za človekove pravice Vjasna, 12. februarja 2022 aretiran in je zdaj priprt v predkazenskem postopku; ker so se 5. januarja 2023 začeli politično motivirani sodni postopki proti zagovornikom človekovih pravic Alesu Bjaljackemu, Nobelovemu nagrajencu in predsedniku Vjasne, Valjancinu Stefanoviču, članu Vjasne, Uladzimiru Labkoviču, koordinatorju kampanje Zagovorniki človekovih pravic za svobodne volitve, in Zmicru Salavjovu; ker je tožilstvo pozvalo k strogim zapornim kaznim proti tem zagovornikom človekovih pravic; ker je bil 3. marca 2023 Ales Bjaljacki obsojen na deset, Valjancin Stefanovič na devet, Zmicer Salavjov na osem, Uladzimir Labkovič pa na sedem let zavora;
- D. ker je bil 18. marca 2021 aretiran Andrzej Poczubut, novinar in član Zveze Poljakov v Belorusiji, pozneje pa je bil obsojen na tri leta zaporne kazni, ker naj bi javno razžalil predsednika Belorusije in spodbujal etnično sovraštvo; ker ga je regionalno sodišče v Hrodni 8. februarja 2023 spoznalo za krivega spodbujanja dejanj, usmerjenih v škodovanje nacionalne varnosti Republike Belorusije, in etničnega sovraštva ter ga obsodilo na osem let zavora;
- E. ker obtožbe zoper Andrzeja Poczubuta in Alesa Bjaljackega na splošno veljajo za politično motivirane in namenjene utišanju neodvisnih glasov ter zatiranju svobode izražanja in združevanja;
- F. ker je mestno sodišče v Minsku 6. marca 2023 v odsotnosti obsodilo voditeljico beloruske demokratične opozicije in vodjo združenega prehodnega kabineta Svjatlano Cihanovsko na 15 let zavora; ker je sodišče obsodilo tudi druge pomembne člane koordinacijskega sveta, in sicer Pavla Latuško na 18 let zavora, Mario Maroz, Volho Kavalkovo in Sjarheja Dilevskega pa na 12 let;
- G. ker so beloruske oblasti že večkrat prekršile človekove pravice svojih državljanov, vključno s pravico do svobode izražanja, mirnega zbiranja in združevanja; ker zatiranje še naprej vpliva na vse segmente družbe, vključno z akademskimi krogi, mediji in zagovorniki človekovih pravic;
- H. ker Lukašenkov režim še naprej napada odvetnike, ki zagovarjajo politične zapornike, na primer Vitala Brahinca, ki je bil zaradi zagovarjanja več političnih zapornikov, vključno z Alesom Bjaljackim, obsojen na osem let zavora;
- I. ker beloruske oblasti še naprej sprejemajo ukrepe, s katerimi omejujejo pravice Belorusov, ki živijo v tujini; ker je bilo v letih 2022 in 2023 po vrnitvi v Belorusijo aretiranih 58 ljudi zaradi sodelovanja v protestih leta 2020 ali zaradi izmenjave vsebin na družbenih omrežjih, ki naj bi bile ekstremistične;
- J. ker beloruski režim še naprej močno omejuje pravico do združevanja; ker je beloruska vlada decembra 2022 v parlamentu vložila predlog zakona o spremembi zakona o političnih strankah, ki bi močno zaostрил pogoje za obstoj političnih strank;

- K. ker Lukašenkov režim sprejema vse bolj represivne ukrepe proti narodnim manjšinam v Belorusiji, zlasti poljski in litovski, vključno z zaprtjem šol z jezikom narodne manjšine kot učnim jezikom;
- L. ker je po navedbah beloruskega združenja novinarjev javna razprava skoraj popolnoma zadušena, mediji pa so hudo zatirani;
- M. ker je beloruska vlada začela izvajati program Pot domov, s katerim vabi Beloruse, ki so v zadnjih letih zapustili državo, naj se vrnejo, in obljublja, da ne bodo preganjani, če uradno priznajo svoja dejanja; ker so bili številni Belorusi, ki so se vrnili v državo, aretirani, preganjani in včasih obsojeni z zaporno kaznijo, ker so sodelovali na protestih, v komentarjih na družbenih medijih kritizirali Lukašenkov režim ali donirali žrtvam zatiranja v Belorusiji;
- N. ker je eno od orodij, s katerimi Lukašenkov režim utiša opozicijo in vse glasove, ki podvomijo v režim, upravno preganjanje; ker je center za človekove pravice Vjasna januarja 2023 poročal o najmanj 350 aretacijah in 141 primerih politično motiviranega upravnega preganjanja;
- O. ker so neodvisni sindikati še vedno preganjani; ker sta bila januarja 2023 vodji neodvisnih sindikatov Henadz Fiadinič in Vasil Berasnev obsojena na devet let zavora, Vaclav Areška pa na osem let; ker so bili februarja 2023 člani skupine Raboči ruk (Delavsko gibanje) Sjarhej Šelest, Uladzimir Žuravka, Andrej Paherila, Hana Ablab, Aljaksander Hašnikav, Sjarhej Dziuba, Ihar Minc, Valjancin Ceranevič, Sjarhej Šamecka in Aljaksander Kapšul obtoženi veleizdaje ter oblikovanja ekstremistične organizacije in sodelovanja v njej ter obsojeni na 11 do 15 let zavora; ker belorusko ministrstvo za notranje zadeve še naprej dodaja aktiviste in vodje demokratičnega sindikalnega gibanja na seznama ekstremistov in teroristov; ker sta se seznama „ekstremističnih skupin“ ter „ekstremistov in teroristov“ precej razširila;
- P. ker so predstavniki demokratičnih sil še vedno pridržani v nečloveških razmerah; ker politični zaporniki še naprej poročajo o vse slabšem zdravju, poniževanju in grdem ravnanju;
- Q. ker je EU uvedla sankcije posameznikom in subjektom, odgovornim za zatiranje v Belorusiji, ter podpira civilno družbo in neodvisne medije v Belorusiji;
- R. ker beloruske oblasti še naprej podpirajo neupravičeno rusko agresijo proti Ukrajini, saj Rusiji omogočajo, da belorusko ozemlje uporablja za vojaške napade na Ukrajino;
- S. ker so beloruski funkcionarji februarja 2023 predstavili načrte, da bodo povezali v omrežje in pozneje zagnali drugi blok beloruske jedrske elektrarne v Astravcu; ker so se ob gradnji beloruske jedrske elektrarne kršili tehnični standardi in mednarodne konvencije ter prijavili številni varnostni incidenti, kar vzbuja resne pomisleke glede varnosti elektrarne;
- 1. še naprej najostreje obsoja nenehno zatiranje civilne družbe, zagovornikov človekovih pravic, novinarjev in političnih aktivistov v Belorusiji, med drugim s politično motiviranimi sodnimi postopki;

2. ponovno zahteva to, da se zatiranje nemudoma konča, pa tudi takojšnje in brezpogojno izpustitev vseh političnih zapornikov in vseh oseb, ki so samovoljno pridržane, aretirane ali obsojene na podlagi politično motiviranih obtožb, ter takojšen umik vseh obtožb zoper njih in njihovo popolno rehabilitacijo ter izplačilo finančnega nadomestila za škodo, povzročeno s pridržanjem; poziva beloruske oblasti, naj opustijo vsakršno zatiranje, preganjanje in mučenje prebivalcev Belorusije in grdo ravnanje z njimi, ter oblasti želi spomniti na obveznosti spoštovanja človekovih pravic vseh beloruskih državljanov, vključno s pravico do svobode izražanja, mirnega zbiranja in združevanja;
3. še naprej odločno stoji ob strani prebivalcem Belorusije, ki kljub hudemu zatiranju nadaljujejo boj za svobodno, demokratično in suvereno državo;
4. obsoja pridržanje in obsodbo Andrzeja Poczobuta ter aretacijo Alesa Bjaljackega ter članov Vjasne Valjancina Stefanoviča in Uladzimira Labkoviča ter sojenje slednjim; obsoja, da je bil Ales Bjaljacki obsojen na deset, Valjancin Stefanovič na devet, Zmicer Salavjov na osem, Uladzimir Labkovič pa na sedem let zavora; obsoja številne kršitve njihove pravice do poštenega sojenja ter poziva k njihovi takojšnji in brezpogojni izpustitvi, pa tudi popolni rehabilitaciji in odškodnini;
5. obsoja, da so bili v odsotnosti obsojeni voditeljica beloruske demokratične opozicije in vodja združenega prehodnega kabineta Svjatlana Cihanovska ter drugi pomembni člani koordinacijskega sveta, in sicer Pavel Latuška, Maria Maroz, Volha Kavalkova in Sjarhej Dilevski; poziva države članice, zlasti tiste, kjer ti člani trenutno živijo, naj poskrbijo za njihovo varnost in zaščito pred Lukašenkovim režimom;
6. ponavlja, da ostro obsoja belorusko vpletenost v neupravičeno in neizzvano rusko agresijo proti Ukrajini; obsoja napadalno retoriko beloruskih voditeljev proti Ukrajini; ponavlja, da Lukašenka in drugi beloruski funkcionarji nosijo del odgovornosti za vojne zločine, storjene v Ukrajini, ter bi morali odgovarjati zanje na ustreznih mednarodnih sodiščih; izraža podporo beloruskim prostovoljcem in partizanom, ki se borijo za neodvisnost Belorusije in pomagajo Ukrajini pri obrambi proti ruski agresiji;
7. poziva EU in države članice, naj okrepijo sankcije EU proti posameznikom in subjektom, odgovornim za zatiranje v Belorusiji, ter poskrbijo za njihovo pravilno izvrševanje; izraža obžalovanje, da Belorusija ni bila vključena v deseti sveženj sankcij proti Rusiji in podpornikom njene nezakonite agresije proti Ukrajini; poziva, naj se sprejmejo verodostojne sankcije proti beloruskim posameznikom in subjektom, ki podpirajo rusko agresijo proti Ukrajini, ter ustrezni ukrepi, s katerimi bi se preprečilo izogibanje sankcij proti Rusiji prek Belorusije;
8. obsoja zakon o državljanstvu, ki ga je podpisal Aljaksander Lukašenka in uvaja možnost, da Belorusi, ki živijo v tujini, izgubijo državljanstvo; poudarja, da beloruske oblasti kršijo 15. člen Splošne deklaracije človekovih pravic, katere podpisnica je Belorusija, o varstvu pravice do državljanstva in prepovedi samovoljnega odvzemanja državljanstva; poziva beloruske oblasti, naj opustijo program Pot domov;
9. obsoja izrazito nadlegovanje in preganjanje sindikatov; obsoja politično motivirane obsodbe vodij neodvisnih sindikatov Henadza Fiadničja, Vasila Berasneva in Vaclava Areške, saj gre za popolno neupoštevanje njihovih človekovih pravic in jasno kršenje mednarodnih delovnopравnih konvencij;

10. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo belorusko civilno družbo, neodvisne medije ter demokratične politične skupine in strukture, vključno s koordinacijskim svetom in združenim prehodnim kabinetom; poziva beloruske demokratične sile, naj ohranijo in spodbujajo enotnost, ki temelji na cilju svobodne, demokratične in neodvisne Belorusije;
11. poziva konferenco predsednikov, naj razmisli o tem, da bi povabila koordinacijski svet in združeni prehodni kabinet, da bi stalno zastopala Belorusijo v Parlamentarni skupščini Euronest;
12. obsoja prizadevanja Lukašenkovega režima za izkoreninjenje beloruske kulture in rusificiranje beloruskega naroda; poziva EU, naj podpira belorusko kulturo in kulturne organizacije;
13. obsoja preganjanje narodnih manjšinskih skupin v Belorusiji in njihovih predstavnikov; poziva beloruske oblasti, naj opustijo vse ukrepe, sprejete proti narodnim manjšinam, ter spoštujejo njihove pravice, vključno s pravico do izobraževanja v manjšinskih jezikih;
14. poziva institucije EU, naj še naprej podpirajo prizadevanja držav članic za zaščito in sprejem Belorusov, ki so prisiljeni zbežati iz matične države; poziva jih tudi, naj podpirajo novoustanovljeno predstavništvo demokratične Belorusije v Bruslju in beloruska ljudska veleposlaništva;
15. poudarja, da je pomembno okrepiti enotnost EU v odnosu do Belorusije, tudi kar zadeva diplomatsko osamitev sedanjega režima; v zvezi s tem izraža nestrinjanje s tem, da je Minsk 13. februarja obiskal madžarski zunanji minister Péter Szijjártó, kar je bilo v nasprotju s politiko EU do Belorusije, ter ne odobrava, da nekatere države članice še naprej izdajajo schengenske vizume posameznikom, ki so blizu Aljaksandru Lukašenki;
16. izraža resne pomisleke glede načrtov za zagon drugega bloka beloruske jedrske elektrarne Astravec in načrtov za gradnjo druge beloruske jedrske elektrarne, saj je bila gradnja prve nevarna ter so jo zaznamovale kršitve tehničnih standardov in mednarodnih konvencij;
17. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, oblastem Republike Belorusije, visokemu komisarju Združenih narodov za človekove pravice in generalnemu sekretarju Združenih narodov.